

Đối với Mekong kiệt sức, tung tóe là tin vui

(For the distressed Mekong, a splash of good news)

Mekong River Commission – Bình Yên Đông lược dịch

Mekong River Commission – 16 May 2022

Vientiane, Lao PDR, 16 May 2022 – Sau 4 năm “dòng chảy thấp” liên tiếp và hạn hán gây khó khăn cho các gia đình đánh cá và canh tác dọc theo sông Mekong, cuối cùng đã có ánh sáng le lói của tin vui cho thủy lộ lớn nhất của Đông Nam Á (ĐNA): 4 tháng đầu của 2022 ướt nhất trong nhiều năm.

Đây là kết quả của lượng mưa gia tăng và Trung Hoa xả thêm nước từ các đập ở thượng lưu, theo dữ kiện theo dõi của Ủy hội Sông Mekong (Mekong River Commission (MRC)). Hai yếu tố này kết hợp với lưu lượng phù sa và chất dinh dưỡng lớn hơn, nâng cao nguồn cá, khuyến khích nông nghiệp và mang lợi ích cho 70 triệu người sinh sống trong các cộng đồng ven sông này.

Tuy nhiên, việc phát triển tích cực này cũng có thể thoáng qua: tháng 7 có thể mang thêm hạn hán đến nhiều nơi ở hạ lưu vực Mekong, theo tiên đoán hạn hán

của MRC, một tổ chức liên chính phủ gồm có Cambodia, Lào PDR, Thái Lan và Việt Nam.

Chính xác hơn, mặc dù độ ẩm của đất hiện nay cho thấy cải thiện đáng kể trong năm 2020 và 2021, vào tháng 7 điều kiện hạn hán có thể xảy ra ở thượng và hạ Lào PDR, tây Cambodia và cao nguyên miền trung Việt Nam.

“Điều này cho chúng ta hy vọng rằng Mekong đang bình phục và bổ sung,” Tiến sĩ (TS) Winai Wangpimool, Giám đốc Hỗ trợ Kỹ thuật của MRC, nói. “Dù sao, điều này không loại trừ rủi ro của hạn hán vừa phải.”

Thật vậy, theo các con số của MRC, mực nước trên khắp lưu vực vẫn còn thấp hơn trung bình 60 năm từ 1961 đến 2021 – và dưới thập niên gần nhất của dòng chảy lành mạnh, từ 2008 đến 2017.

Thay đổi khí hậu, hạn hán và các dự án hạ tầng cơ sở nước đã tạo nên một “thách thức chưa từng thấy” cho ĐNA, như TS Anoulak Kittihoun, CEO của Văn phòng MRC, cảnh báo trong tháng trước trong “Diễn văn Tình trạng Mekong” đầu tiên của ông. “Đất ngập nước của chúng ta đang biến mất, phù sa giàu dinh dưỡng đang giảm, và độ mặn gia tăng đang làm hại mùa lúa.”

Hơn nữa, năm ngoái, mùa mưa truyền thống rút ngắn từ 5 xuống 4 tháng, từ tháng 6 đến tháng 10 xuống tháng 7 đến tháng 10. Đó là cái làm cho việc bổ sung nước này quan trọng. Dĩ nhiên, nhiều mưa cũng mang rủi ro của mưa rào và lũ quét – và nguy hiểm cho sinh mạng và tài sản.

Nhưng, những con số vẫn hứa hẹn. Các chỉ số khí tượng của MRC cho thấy rằng từ tháng 11 năm 2021 đến tháng 4 năm 2022, LMB (hạ lưu vực Mekong) không

chỉ ướt hơn những năm bình thường – nhất là năm 2019 và 2020 – nhưng lượng mưa tích lũy trong năm 2022 trên trung bình khoảng 25%, toàn lưu vực.

Ở thượng lưu, thí dụ, nay Trung Hoa cung cấp dữ kiện trong mùa khô ngoài dữ kiện trong mùa mưa, trạm theo dõi Jinghong (Cảnh Hồng) cho thấy chiều cao m trong tháng 3 và 4 thường xuyên vượt mức nước trong năm ngoái.

Ở Chiang Saen, Thái Lan – trạm theo dõi trên cùng thứ nhì trong LMB – mực nước dâng lên từ 1,84 m vào ngày 2 tháng 3 đến 3,25 m vào ngày 11 tháng 5. Những con số này thấp hơn trung bình 60 năm – và cao hơn mực nước 2019-2020.

Ở trạm Vientiane, thủ đô của Lào, mực nước trong ngày 2 tháng 3 và 11 tháng 5 vượt quá trung bình 60 năm – và cao hơn mức 2019-2020.

Ở Cambodia, trong khi đó, mực nước trong cùng thời kỳ - dọc theo khúc sông từ các trạm theo dõi Stung Treng đến Kompong Cham – gia tăng từ 0,66 đến 2,22 m. Đó là một mức dâng 1,5 m, so với cùng thời gian của năm trước.

MRC tiếp tục theo dõi tình hình, vì cơ quan xuyên biên giới được tin cậy để quản lý sông và khuyến khích phát triển có trách nhiệm. Nó cũng xuất hiện như một trung tâm kiến thức hàng đầu của khu vực, phân phối dữ kiện cần thiết cho quần chúng, chánh phủ và các bên có quan tâm khác.

“Chúng tôi gửi tiên đoán hàng ngày đến các quốc gia thành viên của chúng tôi và các bên liên hệ khác, như một báo động – để họ chuẩn bị thích đáng,” Wangpimool nói.

<https://mekong-cuulong.blogspot.com/2022/05>